

RADNA GRUPA NA TEMU TURIZMA

ZAVRŠNI DOKUMENT

MAKARSKA 24.TRAVNJA 2008.

Uvod

Terensko istraživanje na temu integriranog turizma u Jadransko-Jonskoj regiji (pod integriranim mislimo na turističku ponudu čije destinacije se nalaze u jednoj, ili više zemalja Jadransko-Jonske regije) je provedeno prateći indikacije koje se nalaze u izvještaju završnog dokumenta radne grupe na temu turizma održane na posljednjem izdanju foruma. Slijedeće točke su istaknute:

- Međunarodno turističko tržište će nastaviti rasti i to naglo do 2020: turisti dolaze iz sve više određenih zemalja, nova tržišta izranjanju sa velikim potencijalom za rast turističke potražnje; općenito govoreći svaka osoba ide na odmor češće nego što je to bilo prije tijekom godine i rastući broj starijih osoba postaje sve zanimljiviji segment ovog sektora;
- Karakteristike i potrošački profil turista se mijenja: turista je sve više „uradi sam“, traže zanimljiv odmor (on ili ona preferira odmor posvećen sport, avanturi, wellness-u i/ili u prirodi), svjesni su socijalnih pitanja, čvrsto vođeni tehnologijom i više vode računa o okolišu;
- Kapacitet svake zemlje Jadransko-Jonskog područja da privuče turiste sa međunarodnog tržišta je različit: što se tiče Zapadno Jadranske obale (Talijanske regije koje gledaju na Jadransko more), broj dolazaka je ostao nepromijenjen u proteklim godinama; nadalje sveukupna dinamika ovog područja je pod jakim utjecajem podataka koji dolaze iz Veneta, posebno iz Venecije, za koju se smatra da je klasična turistička destinacija i prema tome predstavlja zaseban slučaj. Sa druge strane, uzduž Istočno Jadranske obale Grčka i Hrvatska su razvile jak kapacitet privlačenja turista i prate ih, uvelike, Slovenija, Crna Gora, Albanija i Bosna i Hercegovina;
- Analiza postojećih integriranih paket aranžmana je otkrilo da je Hrvatska skoro uvijek uključena u turističku ponudu i samo u nekoliko slučajeva, Istočna obala dolazi u paketu sa Talijansko – Jadranskom ponudom. Jedina iznimka su krstarenja, iako igraju samo marginalnu ulogu u Jadransko-Jonskoj regiji u usporedbi sa drugim poznatijim destinacijama.

Inspirirani slikama koje smo dobili od strane sudionika Forumu (zahvaljujući financijama dobivenim iz Retaj projekta) i sukladno sa smjernicama u izvještaju završnog dokumenta radne grupe na temu turizma iz 2007.g., slijedeći promotivni alati su postavljeni i dogovoreni tijekom radne grupe u tom izdanju:

- **logo Adrlon:**

- zadatak i identifikacija loga su postavljeni; služi kao kišobran zaštitni znak, tj kao simbol zajednice u raznolikosti i množini Jadransko-Jonskog makropodručja. Predstavlja zajednički identitet i izražava raznolikost i multiplicitet turističke ponude cijelog teritorija, kao i volju da se ostane u zajedništvu;

- logo je već korišten na materijalima i za aktivnosti koje ciljaju na integriranu promociju područja;

- terenski priručnik je napravljen o tehničkim i grafičkim specifikacijama za upotrebu (također dostupan u CD formatu i u PDF-u);

- **brošura:** neke promjene su napravljene na prvoj verziji tiskanoj prošle godine; novi „Adrlon“ logo je dodan, grafika je redizajnirana i nove slike, sa boljim grafičkim dizajnom su uključene;

- **shoppers:** oni su napravljeni kao prvi primjerak aplikacije kako bi logo došao na što više adresa; biti će moguće ih podijeliti tijekom slijedećeg promotivnog događaja u području interesa;

- „Adrlon“ **stranica:** web stranica www.adrlon.forumaic.org je aktivna:

- interaktivnost stranice je poboljšana i razvijena tako da uključuje mogućnost surfanja stranicom i posjeta teritorijima putem snabdijevanjem geografskim referencama. „Surfanje geo-referencom“ je napravljeno koristeći slike teritorija sa satelita. Time dozvoljava geografsku lokalizaciju za svaku turističku „atrakciju“ u tom području, predstavljenu sa grafičke točke interesa na mapi. Traženje točkaka interesa može se izvršiti na različitim geografskim nivoima (nacije, provincije/opčine, mora i planine, sport i wellness, obožavanje hrane i pića);

- prezentacija putem geografskih referenca je bila također predviđena za integrirane paket aranžmane, čija destinacija je označena točkama interesa na mapi područja;

- ovaj tip organizacije surfanja imitira, zadatak koji je uključen u „Adrlon“ logu, tj. dozvoljava prezentaciju Jadransko Jonske regije kao cjeline, a u isto vrijeme ističe brojnost i raznolikost turističke ponude. Ovo može biti jednostavno otkriti klikom na svaku točku interesa lociranu na mapi. Svaka točka interesa može imati tekst, kontakte, linkove sa drugih stranica i slike koje su vezane za svaku turističku atrakciju.

Prijedlozi

Tijekom radne grupe na temu Turizma slijedeći prijedlozi su predstavljani:

- Postavljanje smjernica za Gospodarske komore, druge institucije i privatne sudionike za usvajanje i zapošljavanje Adrlon loga, tako da što više organizacija može naučiti o ciljevima i projektima i da mogu dijeliti isti cilj.
- Započeti proceduru internacionalne registracije loga;
- Ubrzati komore sudionice Foruma, da pronađu i kontaktiraju tour operatore i lokalne agencije koje nude integrirane turističke proizvode u njihovim korespondentnim teritorijima. Oni će biti informirani o aktivnostima izvedenim od strane radne grupe na temu Turizma i o sadržajima i radnoj proceduri stranice, kao i o promotivnim ciljevima područja. Kako bi bili upoznati sa cijelom inicijativom, prihvatili Adrlon logo i bili aktivno uključeni u promotivne aktivnosti Jadransko Jonskog područja.
- Organizirati sastanak sa tour operatorima, agencijama, stručnjacima i organizacijama uključenima u turistički sektor, kako bi:
  1. Utvrdili promotivne i komunikacijske aktivnosti;
  2. Predstavili konkretne prijedloge integriranih paket aranžmana koji će biti uključeni u internacionalnu promotivnu mrežu i testirani kao integrirane ponude; koje trebaju biti promovirane na „Adrlon“ stranici;
  3. Raspraviti sadržaj budućih dogovora/ posebnih dogovora između članova Foruma i privatnih sudionika u zajedničkoj obavezi da zaposle i razdijele sve materijala (brošure, logo i stranicu).
- Promovirati sudjelovanje na međunarodnom sajmu, u Europi, gdje će Jadransko Jonska makro – regija i zaštitni znak Adrlon biti predstavljeni na zajedničkom štandu;
- Kombinirati logo sa rezultatima projekta Marina, za koji je memorandum razumijevanja potpisan od strane nekih partner institucija kako bi se stvorila kartica za zajedničkim logom i zajedničkim smjernicama. Ovo će ponuditi, nautičkom turistu, uvjete prijevoza koje treba razviti za cijelo Jadransko Jonsko područje kombinirajući nautički i ruralni turizam;
- Razviti pravila i propise kojim će se staviti kvaliteta turističke usluge na brigu strategije za dostizanjem konkurentnosti i održivosti i jačanje Jadranske karakterizacije, putem iskustva prikupljenog od ISNART-a (Talijanska agencija komorskog sistema) sa certifikacijom gostoljubivosti smještajnih kapaciteta;
- Stvoriti stalan opservatorij nautičkog turizma kako bi se nadgledao turizam i njegov značajan razvojni trend, čak i izbacivanjem „chartera“ prije osnivanja nautičkog područja;

- Pretvoriti događaj organiziran od strane Assonautice „Susreti na Jadranskom moru“, koji se odvijaju već u svom XX izdanju, u godišnji institucionalan događaj Foruma Jadransko Jonskih Gospodarskih komora. Ovo će se iskoristiti kako bi se logo zaštitni znak rasprostranio što šire.

Zaključak (dogovorene aktivnosti)

Radna grupa na temu turizma je dogovorila da je potrebno slijedeće:

- Osnovati standardiziran sistem pravila, dogovoren kako od strane institucija tako i od privatnih sudionika, kako bi se koordinirale turističke ponude područja i olakšala primjena Adrlon zaštitnog znaka;
- Ohrabriti lokalne institucije da promoviraju svoj teritorij diljem svijeta sa integriranom perspektivom, u skladu sa standardima zaštitnog znaka područja;
- Dozvoliti razvoj znanja i vještina među djelatnicima u sektoru po pitanju internacionalnog turističkog sistema, postavljanje i upravljanje turističkog proizvoda, razvoj kvalitetnog sistema i teritorijalnog marketinga, dok u isto vrijeme čuvamo održiv turizam i alternativni turizam. Sve ovo bi trebalo dostići organiziranjem obuka i pružajući pomoć u postavljanju turističkih paketa, i onih eksperimentalnih, koji će uključivati nekoliko destinacija u zemljama tog područja;
- Postaviti integrirani plan za širenje i promociju zaštitnog znaka područja (Adrlon);
- Postaviti komunikacijske alate koji se odnose na Adrlon zaštitni znak područja (publikacije, reklamne proizvode, reklame, multimedialne alate);
- Organizirati edukacijske ture za strane preprodavače, koji dolaze u Istočno Jadranske Zemlje, i tour operatore i novinare posebnih internacionalnih novina;
- Pretvoriti Assonautica projekt, koji se zove „Susreti na Jadranskom moru“, u godišnji institucionalni događaj Foruma Jadransko Jonskih Gospodarskih komora;
- Vršiti potporu nautičkom i ruralnom turizmu, također i kombinirajući ova dva segmenta;
- Povezati Adrlon zaštitni znak sa Card razvojem putem projekta Marinas, lokalno modificiran od svakog partnera, sa zajedničkim logom i dogovorenim smjernicama. Ovo će biti promijenjeno u Adriatic Card, čija promocija će biti ciljana na one ljude koji uobičajeno idu na odmor u Jadransko – Jonskoj regiji;
- Razviti projekt promovirajući kvalitetan zaštitni znak malog i srednjeg turističkog poduzetništva, osim hotela, koji mogu dovesti do certifikacije „Jadransko Jonske gostoljubivosti i tipičnosti“, prateći iskustvo hotelskih kapaciteta promoviranih od strane Talijanskog komorskog sistema;

- Podržati promociju prikladnih turističkih segmenata, sa posebnim osvrtom na brojna blaga koja su malo poznata ali u obilju u makro regiji.

Gore navedene aktivnosti će biti uključene u posebne projekte koji će biti podneseni sukladno određenom društvenom, nacionalnom i regionalnom pozivu za prijedloge.